

"МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗОЛ"

ОД КНИГАТА НА
ХАНС-ЛОТАР ШТЕПАН
"МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗОЛ" - Идентитетот
на Македонците прикажан на примерот
на Балканскиот сојуз (1878-1914), во
издание на "АЗБУКИ"

Во работниот наслов се тематизира проблемот на идентитетот на Македонците. Македонскиот читател, сосема логично, својот идентитет го следи како нешто саморазбирливо; меѓутоа, тој би требало да земе предвид дека соседните држави до денешен ден се обидуваат со проблематични аргументи да ги втемелат нивните претензии за македонскиот јазик, името и територијата, кои на Македонците не им дозволуваат никаков сопствен идентитет. Почнувајќи од Берлинскиот конгрес во 1878 г., но особено по Балканските војни од 1912/1913 г. тие ги повторуваат своите фалсификувани барања, притоа надевајќи се на тоа дека еден ден тие би созреле во неотповикливи вистини.

Следствено на тоа, семејството на народите беше погрешно информирано за идентитетот на Македонците, а сега тоа ќе може да си направи објективна слика за историјата на Македонците.

Истражувањето се темели врз (необјавените) акти на Политичкиот архив на германското Министерство за надворешни работи.

Подготвила: Милева ЛАЗОВА

НЕОЧЕКУВАНО ПРИЗНА

Грчко-бугарски сондажи за Македонија

Со создавањето на новите независни држави за време на Берлинскиот конгрес во 1878 година, Србија, Романија и Црна Гора, како и автономната Бугарија, за Грција се создала дополнителна конкуренција во борбата за останатите турски провинции на европска почва, а пред сè, за Македонија. За да се создаде едно големо царство Бугарите, Србите и Грците ги употребиле сите можни средства кои им биле на располагање.

Се чини дека во 1886 година бил развиен тронот на грчкиот крал. По неколку седмици откако бугарските револуционери го спровеле обединувањето на источна Румелија со кнежевството Бугарија, "целото грчко крајбрежје... беше блокирано од здружените флоти на сите европски велесили", за да се спречат Грците заради Крит да предизвикаат нова војна против Турција. Бизмарк го известил претставништвото во Санкт Петербург за разговорот со грофот Шувалов, руски амбасадор во Берлин. Во клучниот пасус се вели:

"Ако силите не интервенираат во Грција во полза на мирот и на династијата, ќе биде многу веројатно дека потоа династијата би побегнала од земјата, а

следствено на тоа би се прокламирала и една елинска република, која не може а да не вбрига отров, како во Македонија, така и во радикализираните бугарски и српски племиња..."

Според ова, Бизмарк сосема се загрижил за Грција и се залагал за одржување на државата. Навистина Грците, вклучувајќи го и нивниот кралски двор, многу не му биле по кеиф, но уште понесимпатично би му било да види републиканци на Акропол. Понатаму, за Бизмарк било сосема разбирливо, освен Србија и Бугарија, истозначно да ја спомне и Македонија - а како сосед на Грција дури и да ја стави на прво место. Оттаму, Бизмарк ги гледал Македонците како самостоен народ.

Грчкиот печат ја бара Македонија

Весникот "Акрополис": "Грција во еден Балкански сојуз би можела да биде застапена на начин соодветен на нејзината национална чест само тогаш кога островот Крит, Епир и Македонија би се соединиле со својата земја-мајка". Значи, тука се појави името. Уште тогаш весникот покажал дрскост да напише за "соединување" на (албанскиот северен) Епир и на (македонската) Македонија со грчката земја-мајка.

Што се однесува до бројот на Грците кои живеат во Македонија - и овој по-

даток, како тогаш, така и денес, се смета за фундаментален критериум - неколку години подоцна Грците претрпеле значителен удар во форма на реалистично разоткривање. При една сосема редовна посета во Виена кралот Георг не водел разговор само со царот Франц Јозеф, туку уште еднаш разговарал и со министерот за надворешни работи, грофот Калноки. Амбасадорот, принцот Ројс, од грофот слушнал дека тој кај кралот не забележал ниту трага од "далекусежните големогрчки идеи"; Георг не го спомнал ниту Крит.

"Неговите жалби, пред сè, се однесуваа на црковните состојби во Македонија, каде грчкиот елемент не е толку застапен, а турската власт ги поттикнува бугарските интервенции. Конечно Неговото Величество му призна на министерот дека во Македонија имало само многу малку Грци". Неочекувано признание за грчкиот крал.

А што известил принцот Ројс за неговите најавувања кај австрискиот министер за надворешни работи?

"Тој... досега никогаш не го слушнал кралот толку разумно и смилено да говори. Со моментната состојба на Крит тој не бил незадоволен и бил радосен што изгледа дека таму ќе дојде до смирување на состојбата. Неговата главна

болка била Македонија, каде грчкиот елемент сè повеќе бил потиснуван од бугарскиот".

Истрајноста се исплатувала.

Само шест седмици подоцна кралот

Ете, повторно се појавува овој лош, агресивен поим "грцизирање". Грција ниту еднаш не се потрудила да докаже дека Македонија е населена со Грци и дека затоа ја оправдува својата аспи-

еден ваков процес. Оттаму, во XX век сите меѓународни обиди во овој правец Грција ги дочекува со најголемиот можен, сè уште остварлив отпор, за да ги избегне таквите обврски и веќе видливиот крај на насилната асимилација на Македонците во северна Грција да го оддолжува уште долго.

Но, една "Република Македонија", дури и кога таа како таква опфаќа само еден дел од старата македонска територија, не му пречи само маргинало или површински на процесот на апсолутен стремеж на грчкото спроведување на превласт врз туѓ народ, туку фундаментално! Постоенето на името "Македонија" е тесно поврзано со друга држава, која не е грчка, најјакко, сосема видливо и за целото семејство на народите на ОН, го ослабна грчкиот концепт, според кој има исклучително само грчка Македонија. Што значи "ослабна"! "Ослабна" воопшто не е доволен израз за последиците од постоењето на една Република Македонија врз грчкиот концепт на исклучително грчка Македонија: грчкиот концепт со државното постоење на Република Македонија не само што ослабна, многу повеќе пропадна, се раслои - целосно се уништи!

НИЕ НА ГРЧКИОТ КРАЛ

го привлекол вниманието со еден многу значаен гест, кој бил во тесна врска со следната етапа цел на Грција. На прославата на полнолетството - на традиционалната воена заклетва - на престолонаследникот Константин во декември 1886 год., "кралот за време на дворскиот ручек кој се одржа во чест на пристигнати делегации... од странство, упати", "многу важен поздрав" до "Крит, Епир и Македонија".

Грчката политика на малцинствата: романската културна политика ја попречува грцизацијата на Македонија

Од тие години на располагање има еден извештај од Букурешт, кој овозможува интересни погледи во долгорочните грчки планови во однос на Македонија. Таму се потврдува дека романските организации се труделе со културна припомош да го зајакнат националното чувство на соплемените во Македонија, Македо-Власите. Романската Влада негирала дека сакала политички да влијае врз Власите во Македонија, но сепак културните залагања на организациите ги сметала за симпатични. Овој став во Атина веднаш "се прими како особено непријателски, бидејќи со тоа ја препозна пречката за подоцнежното грцизирање на Македонија".

рација кон оваа област. Атина трезвено пошла од реалната состојба на работите т.е. дека Македонците не се Грци и дека не зборуваат грчки, па така еден ден кога Грција ќе ја освои земјата, тие ќе мора да се грцизираат.

Оваа човечко-омаловажувачка политика на мајката на европската демократија во Северна Грција се спроведува веќе 90 години, и тоа не само во однос на македонското малцинство, туку и кон албанското и турското, како и кон околу дузина други малцинства.

Како што веќе беше кажано на други места, Грците не сакале само да ја "приграбат" македонската земја и нејзиното население, туку тие со сите средства се стремеле и двете нешта, и словенските луѓе и нивната територија да ги придобијат во своја трајна сопственост! Затоа, за разлика од Турците, на кои омразените христијани сите им биле исти, тие морале да ги зграпчат и душите на овие луѓе. За да се постигне оваа тешка цел, најпрво морало да се уништи нивниот идентитет.

Една вака високо поставена цел можела да се достигне само по долгогодишно, долговековно систематско угнетување. Правата на малцинствата и човековите права значително попречувале

Затоа Грција, дури и кога таа во наше време, не може повеќе со војна да го опустоши македонскиот народ и неговата држава, ќе стори сè и ќе ги употреби сите средства да го оспори името на оваа соседна држава и него како со гума да го избрише. Само тогаш грчкиот план за уништување на идентитетот на македонскиот народ би имал изгледи да успее.

Грчкиот поранешен премиер со сигурност го имал сознанието за етничкиот состав на населението во Македонија (во најмала рака од Грчката православна црква), но не сакал да ја соопшти вистината за незначителниот број Грци во Македонија.

Ниеден цар, ниеден крал. Ниедна влада и ниеден државник не се потрудил да ја спречи неправдата кон Македонија, Тракија и Епир, која сè повеќе се приближувала. Токму спротивното: владетелите дури и учествувале во распродажбата на македонскиот народ и неговата територија на трите балкански држави под притисок на Грција.

(продолжува)